

QIDA VƏ YEMLƏMƏ MƏHSULLARININ PRESSLƏNMƏSİNİN NÖVLƏRİNİN TƏDQIQI

Bayramova Arzu Hacığa

Azərbaycan Dövlət İqtisad Universiteti (UNEC)

Açar sözlər: hidravlik, mexaniki, piston, şnek, ştutser.

Qida sənayesində müxtəlif konstruksiyalı preslər istifadə olunur. Onları iki böyük qrupa ayırmaq olar: hidravliklər və mexaniklər.

Həmçinin mexaniki basqıların müxtəlif növləri mövcuddur:

Maili şnek tipli pres, şaquli şnek tipli pres. Onlardan hər biri daxili quruluş və iş prinsiplərinə görə fərqlənilir.

ПРАКТИКА ПРАКТИКИ ПРОДУКТОВ ПИТАНИЯ И ЗДОРОВЬЯ

В пищевой промышленности используются прессы различной конструкции. Их можно разделить на 2 большие группы: гидравлические и механические.

Существуют также различные виды механических прессов:

Наклонные шнековые прессы, вертикальные шнековые прессы. Каждый из них отличается по внутреннему строению и принципу работы.

Research into pressed types of food and feed products

In the food industry, presses of various designs are used. They can be divided into 2 large groups: hydraulic and mechanical.

There are also different types of mechanical presses: inclined screw presses, vertical screw presses. Each of them differs in its internal structure and work principle.

Qida sənayesində müxtəlif konstruksiyalı preslər istifadə olunur, bunları iki böyük qrupa ayırmaq olar: hidravlik və mexaniki.

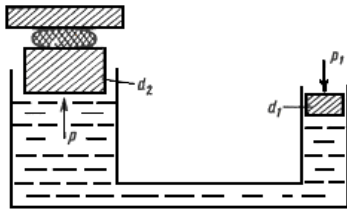
Hidravlik pres. Onun əsas hissəsi – səyyar lövhə ilə birləşdirilmiş daxilində sürgü qolunun hərəkət etdiyi işçi silindirdir. Sürgü qolu yüksək təzyiqli maye

tərəfindən hərəkətə gətirilir. Preslənən material səyyar ilə sabit lövhələr arasında yerləşdirilir. (Şəkil 1)

Material üzərində pistonun yaratdığı təzyiq qüvvəsi onun sahəsi düz mütənasibdir

$$P = pF,$$

burada p – hidrosistemdəki təzyiq, N/m^2 ; F – pistonun sahəsi, m^2 .

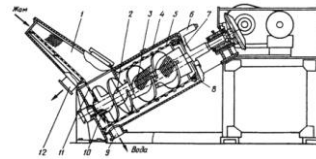

Şəkil.1. Hidravlik presin sxemi

Mexaniki preslər. Şəkər sənayesində cecənin suyunun çəkilməsi üçün bir və ya iki tərəfli sıxmaya malik maili, üfüqi və şaquli şnek tipli preslər istifadə olunur. İki tərəfli sıxma presləri daha səmərəlidir və cecəni daha

aşağı son nəmə qədər sıxmağa imkan yaradır.

Maili şnek tipli presdə (şəkil. 2) cecə separatora daxil olur, burada su qismən çıxarılır, daha sonra isə cecə presə daxil olur, burada da onun əsas hissəsi sıxılır. Sıxılmış suyun bir hissəsi 5 silindrik ələkdən keçərək 9

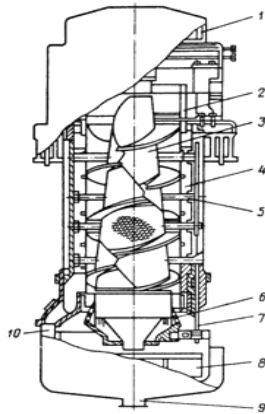
Şəkil. 2 Maili şnek presinin sxemi:

- 1–separator; 2–şnek valı; 3–ələk; 4–sıxıcı şnek;
- 5–silindrik ələk; 6–tənzimləyici qurğu; 7–cecənin boşaldılması üçün dəlik; 8–konusşəkilli ələk; 9–ştutser;
- 10–suyun çıxarılması üçün dəlik; 11– əlavə süzmə səthi;
- 12–suyun çəkilməsi üçün ştutser

ştutser vasitəsilə çıxarılır, digər hissəsi isə - 3 ələyi vasitəsilə şnek valının oyuc hissəsinə daxil olur və 10 dəliyi ilə 9 ştutser vasitəsilə çıxarılır. Sıxılmış cecə konusşəkilli ələk ilə sıxıcı şnek korpusu arasındakı halqəşəkilli dəliklər vasitəsilə boşaldılır. Onların ölçüsü cecənin presdə qalma müddətinə və suyun sıxılma dərəcəsinə təsir göstərir və 6 qurğusu vasitəsilə tənzimlənir.

Şaquli şnek tipli pres şəkil 3-də göstərilib. Onun əsas hissəsi – xüsusi traverslərdə quraşdırılmış oyuc şaquli şnekdir. Şnek örtüyünün əks tərəflərində şnek pərlərinin arasındakı aralara daxil olan və materialın onunla bərabər hərəkətinə mane olan əks-pərlər var. Əks-pərlər boru ilə çəkilən buxarın keçdiyi dəliklərə malikdir.

Presdə sıxılmış suyun bir hissəsi silindrik ələyin dəlikləri, digər hissəsi isə -

Şəkil. 3. Şaquli şnek presinin sxemi
1–ötürücü dişli çarx; 2–uükləmə qıfı;
3–şnek; 4–sökülə bilən ələk; 5–əks-pər;
6–konusşəkilli ələk; 7–bolt; 8–ərsin;
9–ştutser; 10–kanal

şnekin oyucq valı vasitəsilə çıxarılır. 10 kanalı və 9 ştutseri vasitəsilə su presdən çıxarılır. Silindrik ələyin aşağı hissəsində 7 boltlar vasitəsilə qaldırıla və endirilə bilən səyyar konusşəkilli ələk yerləşir. Bu ələklər arasında dəliyin ölçüsünün dəyişdirilməsi ilə cecənin sıxılma səviyyəsi tənzimlənir. Konusşəkilli və silindrik ələklər arasında yaranmış dəlikdən çıxan preslənmiş cecə ərsinlər vasitəilə şnekdən boşaldılır.

İstifadə olunmuş ədəbiyyat

1. Баканов В.Н., Менькин В.К. Кормление сельскохозяйственных животных. –М.: Агропромиздат, 1989. – 511с.
2. Fərzəliyev M.H Maşın və mexanizmlər nəzəriyyəsi. B,ADİU nəşriyyatı 2005
3. Z.N.Kərimov “Maşın hissələri” Bakı 1999
4. Груздев И.Э. Мирзоев Р.Г., Янков В.И.Теория шнековых устройств» Издательство Ленинградского университета ,1978г.

arzu0663@gmail.com 050-486-94-93

Bölmə: İqtisadi fəaliyyət növləri üzrə aktual məsələlər